

A kormányzati megszorító csomag várható hatása a tanulószerződések számára

Gyorselemzés egy vállalati empirikus felmérés alapján

Budapest, 2009. június

A felmérés előkészítésében, az adatfelvétel lefolytatásában és a gorselemzés elkészítésében részt vett:

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Képzési Igazgatóság

Dr. Szilágyi János, képzési igazgató, MKIK

Makó Ágnes, elemző, MKIK GVI (agnes.mako@gvi.hu)

Tóth István János, PhD,
ügyvezető, MKIK GVI (istvan.janos.toth@gvi.hu)

MKIK GVI

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 126-128.

Tel: 235-0584

Fax: 235-0713

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

1. A felmérés célja és jellemzői

A Bajnai kormány megszorító lépései között az alábbiakat tervezte végrehajtani 2009 július elsejétől a szakképzési hozzájárulás felhasználásának és a tanulószervezéses képzés finanszírozásának és területén:

1. A szakképzési hozzájárulás terhére a jelenlegi 100%-os elszámolási lehetőség helyett a vállalatok nem számolhatnak el a csoportos gyakorlati képzést közvetlenül szolgáló tárgyi eszköz beszerzésére, bérleti díjára, felújítására, pótlására, illetőleg bővítésére, valamint ezen eszközök működését biztosító szoftverek beszerzésére fordított összeget.

2. A szakképzési hozzájárulás terhére a jelenlegi 100% helyett csak 50%-ban lenne lehetőség elszámolni a csoportos gyakorlati képzést közvetlenül szolgáló tárgyi eszköz karbantartására, javítására fordított összeget.

3. A szakképzési hozzájárulás terhére a tanulószervezés, illetve a felsőfokú szakképzésben hallgatói szerződés alapján foglalkoztatott tanuló, illetve hallgató gyakorlati képzése során felhasznált anyagköltségre – tanulónként, illetve hallgatónként és évenként – legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) jelenlegi 20%-a helyett csak 10%-nak megfelelő összeg lenne elszámolható. Azokban a szakképesítésekben pedig, amelyekben nehezen biztosítható a szakképzett munkaerő (hiány-szakképesítések), legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) jelenlegi 40%-a helyett 30%-nak megfelelő összeg számolható el.

4. A szakképzési hozzájárulás terhére a tanulónak, illetve felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgatónak az Szt. 44. §-ának (2) bekezdése szerinti pénzbeli juttatás, illetve a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára az Szt. 48. §-ának (1) bekezdése alapján kifizetett díjazás legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) jelenlegi 50%-a helyett annak mindössze 20 százalékáig lenne csak elszámolható.

5. A szakképzési hozzájárulás terhére az Ftv. hatálya alá tartozó, e törvény alapján támogatható gyakorlati képzés idejére kifizetett pénzbeli juttatás és díjazás egy hónapra eső összege legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) jelenlegi 50%-a helyett annak mindössze 20 százalékáig lenne csak elszámolható.

6. A tanulószervezés alapján a tanuló pénzbeli juttatásának havi mértéke a szakképzési évfolyam első félévében – függetlenül az elméleti, illetőleg a gyakorlati képzési napok számától – a hónap első napján érvényes kötelező havi legkisebb munkabér (minimálbér) jelenlegi 20 %-a helyett legalább 30 %-a lenne; ez azt is jelenti, hogy a maximálisan elszámolható 20% és a kötelezően biztosítandó 30% közötti különbséget a vállalkozásoknak kell saját erőből finanszíroznia.

7. A főállásban gyakorlati oktatóként, szakoktatóként foglalkoztatott dolgozók díjazásából elszámolható hányad felső határa középfokú iskolai végzettségű dolgozó esetén a kötelező

legkisebb munkabér jelenlegi háromszorosáról kétszeresére csökken, középiskolai végzettséggel vagy mestervizsgával rendelkező dolgozó esetében a kötelező legkisebb munkabér jelenlegi négyszerese helyett két és félszerese lesz, a felsőfokú iskolai végzettségű dolgozó esetén a kötelező legkisebb munkabér jelenlegi négy és félszerese helyett háromszorosa lesz.

Mivel a kormányzat nem készítette a fenti intézkedésekkel kapcsolatos előzetes hatástanulmányt, illetve, ha készítette, akkor ezt nem hozta nyilvánosságra, ezért a gyakorlati képzéssel foglalkozó gazdálkodó szervezetek körében végzett felméréssel kívántuk vizsgálni, hogy a szakképzési törvényt is érintő adótörvényt módosító törvényjavaslat hatályba lépése esetén azon vállalkozások, amelyeknél jelenleg van tanuló szerződéses tanuló, hogyan fognak a lépésekre reagálni és ebből következően milyen várható következményekkel kell számolni a szakiskolai tanulók gyakorlati képzésénél.

A felmérést a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara az MKIK Gazdaság és Vállalkozáselemző Intézetével közösen végezte 2009. május 4-11. között. Az adatfelvétel során egy rövid önkitöltős kérdőívet küldtünk ki a gyakorlati képzéssel foglalkozó cégek vezetőinek. A kiküldött több mint 1000 kérdőívre összesen 302 cég vezetője válaszolt. A kapott eredményeket számítógépen rögzítettük és dolgoztuk fel.

A reprezentativitás biztosítása érdekében a kapott adatokat a cégek gazdálkodási ága és nagysága szerint súlyoztuk a gyakorlati képzésben résztvevő, és tanuló szerződéses tanulót foglalkoztató 9109 vállalkozás ágazati és nagyság szerinti megoszlásának figyelembe vételével. Az elemzett minta tehát e két szempont szerint reprezentatívnak tekinthető. A válaszadó cégek együttvéve **10897** tanuló gyakorlati képzését végzik. Ebből hozzávetőlegesen a tanév végén 3632 tanuló befejezi a tanulmányait.

2. Eredmények

Amennyiben a törvénymódosítás elfogadásra kerül, a megkérdezett gazdálkodók mindössze 1358 új tanulót kívánnak foglalkoztatni, szemben a 6201 fős tervezett létszámmal, - ha minden változatlan maradna.

A válaszadó cégek 75%-a tervezi felbontani a tanulószerveződéseket, illetve tervezi azt, hogy a ezek lejártával nem köt újabbat, ha a kormány által tervezett módosítások életbe lépnek. A cégek között a legnagyobb arányban a mikro cégek tervezik ezt a lépést. A cégméret növekedésével némileg csökken a tanulószerveződések számának csökkentését tervező cégek aránya (lásd F1. ábra).

Az építőiparban inkább várható ilyen hatás a cégek 84%-a tervezi felmondani a tanulószerveződéseket), mint az iparban, ahol „csupán” a cégek 66%-a tervezi ezt a lépést a törvénymódosítás hatályba lépése esetén (lásd F2. ábra).

A törvényi változások következtében mindössze 3 gazdálkodó nyilatkozott úgy, hogy nem bontja fel a már megkötött tanulószerveződéseit. Tehát **296 gazdálkodó** a törvény által biztosított lehetőségeivel élve összesen **5122** diák gyakorlati képzését szünteti meg.

Így a tanulmányait továbbra is folytató 7265 tanuló létszáma növekszik ugyan a tervezett 1358 fővel, viszont a törvény életbelépése esetén 5122 szerződést felbontanak a vállalkozók.

Összességében elmondható, hogy a felmérés eredménye szerint a 10.897 tanulószerveződésből a törvény hatálybalépése eredményeként a töredékére eső felvételi szándékok és a tervezett tanulószerveződés felbontások következtében mindössze 3.501 tanulószerveződés maradna.

Ez a végeredmény a jelenlegi helyzethez (a jelenlegi tanulószerveződések száma mínusz a végzősök becsült száma és ehhez hozzáadva a változatlan helyzetben felveendőik száma) viszonyítva a tanulószerveződések számának **74%-os csökkenését vetíti előre.**

1. táblázat: A kutatás főbb eredményeinek összefoglalása

Válaszadók száma	302
Főtevékenységű képzők	43
Meglévő tanulószerveződések száma	10.897
2009/2010 tanévre törvénymódosítás nélkül tervezett tanulólétszám	6.201
2009/2010 tanévre törvénymódosítás esetén tervezett tanulólétszám	1.358
Megszüntetett tanulólétszám	5.122
Biztosan megszünteti tanulószerveződéseit, de nem tudja, mennyit	31 gazdálkodó

Függelék

I. A felmérés kérdőíve

Tanulószerződéses gazdálkodó szervezetek – kérdőív

2009. május 5.

1. Jelenleg hány tanulót foglalkoztat a cég tanulószerződéssel?

..... főt 999 – nem tudja

2. A jelenleg érvényes feltételek mellett (ha a fenti törvénymódosításokra nem kerül sor) hány tanulószerződéses tanuló felvételét tervezi a 2009-es év folyamán?

..... főt -999 – nem tudja

3. Ha a fenti törvénymódosításokra még idén júliusban sor kerül, akkor hány tanulószerződéses tanuló felvételét tervezi 2009 folyamán?

..... főt -999 – nem tudja

4. Ha a fenti törvénymódosítások életbe lépnek, tervezi-e, hogy egy vagy több tanulóval felbontja a tanulószerződést?

1 – Nem

2 – Igen

9 – nem tudja

4. a. Hány fővel tervezi felbontani a tanulószerződést?

..... fővel -999 – nem tudja

5. Jelenleg (Önt is beleértve) hány főt foglalkoztat a vállalkozása főállásban?

1 – 0-9 főt

2 – 10-19 főt

3 – 20-49 főt

4 – 50-249 főt

5 – legalább 250 főt

9 – nem tudja

6. Fő tevékenysége alapján a cég melyik gazdasági ágba sorolható?

- 1 – Mezőgazdaság
- 2 – Feldolgozóipar
- 3 – Építőipar
- 4 – Egyéb ipar (bányászat, energiaipar)
- 5 – Kereskedelem
- 6 – Szolgáltatás
- 9 – nem tudja

KÖSZÖNJÜK VÁLASZAIT!

II. Táblázatok

F1. táblázat: Az elemzés során alkalmazott súlyok

	Gazdasági ágak				Összesen
	Ipar	Építőipar	Kereskedelem	Szolgáltatások	
Létszám-kategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)					
0-9	0,061849	0,061922	0,062118	0,062000	0,247889
10-49	0,061514	0,061707	0,061559	0,061733	0,246512
50-249	0,061463	0,062233	0,061401	0,061602	0,246699
250-x	0,061463	0,062233	0,061401	0,061602	0,246699
Összesen	0,246288	0,248095	0,246479	0,246937	1,0000

F2. táblázat: A mintába került cégek létszám-kategóriák szerinti megoszlása

Létszám-kategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Gyakoriság	Százalék
Legfeljebb 9 fő	99	32,9
10-19 fő	55	18,4
20-49 fő	56	18,5
50-249 fő	48	15,8
250 fő és afölött	43	14,4
Összesen	301	100,0

F3. táblázat: A mintába került cégek gazdasági ágak szerinti megoszlása

Gazdasági ágak	Gyakoriság	Százalék
Mezőgazdaság	3	1,0
Feldolgozóipar	43	14,2
Építőipar	63	20,9
Egyéb ipar (bányászat, energiaipar)	37	12,4
Kereskedelem	70	23,3
Szolgáltatás	85	28,2
Összesen	301	100,0

F4. táblázat: Ha a törvénymódosítások életbe lépnek, tervezi-e, hogy egy vagy több tanulóval felbontja a tanulószerveződést?

	Gyakoriság	Százalék
Nem tervezi	74	24,6
Tervezi	228	75,4
Összesen	302	100,0

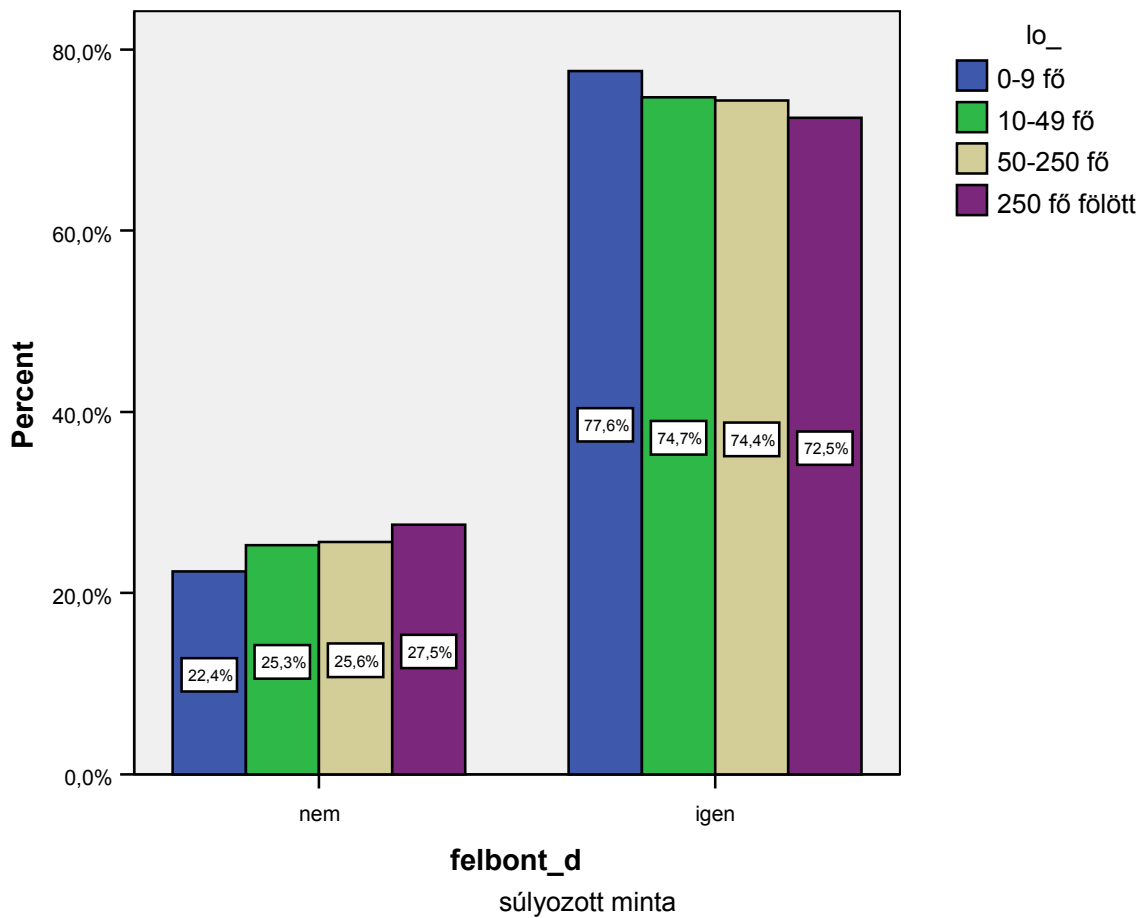
F5. táblázat: A tanulószerveződéssel kapcsolatos főbb eredmények (mintaátlagok)

	Átlag	Esetszám
A jelenleg tanulószerveződéssel foglalkoztatottak átlagos száma	36,1	302
A 2009-es év folyamán felvenni tervezett tanulószerveződéses tanulók átlagos száma a jelenlegi feltételek mellett	21,8	284
A 2009-es év folyamán felvenni tervezett tanulószerveződéses tanulók átlagos száma a törvénymódosítások életbe lépése esetén	5,3	258
A törvénymódosítások életbe lépése esetén felbontani tervezett tanulószerveződések átlagos száma (ha tervez ilyet a cég)	21,3	228

III. Ábrák

F1. ábra: A tanulószerveződések felbontásának becsült arányai a cégek mérete szerint, 2009

F2. ábra: A tanulószerveződések felbontásának becsült arányai a cégek gazdasági ága szerint, 2009

